

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 443/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 30 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 14 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ako aj bližšie neoznačených práv vyplývajúcich zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv, z Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 111 o diskriminácii (zamestnaní a povolani) z 25. júna 1958, publikovaného pod č. 465/1991 Zb., a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Sd 11/2011 z 5. októbra 2011 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So 214/2011 z 13. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 18. marca 2013 doručené podanie I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), označené ako „*Návrh na konanie o ústavnej sťažnosti*“. Ústavný súd podľa obsahu kvalifikoval podanie sťažovateľa ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 30 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 14 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických práv (ďalej len „medzinárodný pakt“), podľa čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „pakt“), ako aj bližšie neoznačených práv vyplývajúcich zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“), z Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 111 o diskriminácii (zamestnaní a povolani) z 25. júna 1958, publikovaného pod č. 465/1991 Zb. (ďalej len „dohovor MOP“), a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Sd 11/2011 z 5. októbra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 So 214/2011 z 13. decembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z vyžiadaných napadnutých rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu vyplýva, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sd 11/2011 rozhodoval o opravnom prostriedku sťažovateľa proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), č. 430 904 907 7330 z 9. decembra 2010, ktorým mu bol od 1. januára 2011 zvýšený starobný dôchodok na sumu 380,50 €. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Sd 11/2011 z 5. októbra 2011 označené rozhodnutie Sociálnej poisťovne potvrdil. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol

najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 7 So 214/2011 z 13. decembra 2012 tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým uvádza:

«Prvé rozhodnutie Sociálnej poisťovne Bratislava o výške môjho dôchodku znelo na 5286.- Sk, čo v terajšej novej mene znamená „až“ 175,46 EUR, a to za v tomto čase odpracovaných vyše 42 rokov v štátnych službách! ... Preto som sa okamžite odvolal a robil som tak sústavne po dobu 10-tich rokov až doteraz, ale nič som nedocielil, nakoľko súdy všetky moje opravné prostriedky zamietali, že vraj sa odvolávam proti rozhodnutiam SP o zvýšení dôchodku a nie že bol od samého prvopočiatku nesprávne vypočítaný a teda z nereálneho základu, keď pre jeho výpočet nebol zohľadnený právny inštitút – pravdepodobný zárobok, ktorý mi nikto po vyhratom súdnom spore ešte v r. 1991 v žiadnej forme nevyplácal!»

Podľa názoru sťažovateľa napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je „zmätočný a nereálny a kauza ako celok odporuje nielen deklarácii OSN..., ale aj Ústave SR a Listine... s dôrazom na čl. 39 a 30, ďalej s čl. 12 ods. 1 a v spojení s ich čl. 46 a 36; Eur. Dohovoru s jeho čl. 6, ods. 1...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«1./ Vyslovuje, že základné ľudské, občianske a sociálne práva, ktoré boli predmetom kauzy u sťažovateľa o „dôchodok“ – aj tej vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2 Sd 11/2011 z 5. 10. 11 v spojení s konečným rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 So 214/11 z 13. 12. 12, boli u neho všeobecnými súdmi v ním označených právnych normách v tejto jeho sťažnosti, pokiaľ ide o diskrimináciu a neprejednanie veci v primeranej lehote jednoznačne porušené.

2./ Zrušuje zmätočný a nereálny konečný rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 So 214/11 z 13. 12. 12 v spojení s právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Sd 11/2011-30 z 5. 10. 11 a súčasne im vracia uvedené súdne rozhodnutia na nové konanie a ústavné, zákonné a spravodlivé rozhodnutie.

3./ Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 33 tis. EUR..., ktoré je mu povinný sťažovateľom označený porušovateľ jeho práv Najvyšší súd SR zaplatiť najneskôr do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto ústavného nálezu.

4./ Ukladá Najvyššiemu súdu SR uhradiť aj... trovy tohto súdneho konanie, a to v lehote 15-tich dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 30 a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, podľa čl. 14 a čl. 26 medzinárodného paktu, podľa čl. 12 paktu,

ako aj bližšie neoznačených práv vyplývajúcich z deklarácie, z dohovoru MOP a antidiskriminačného zákona napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktoré sú podľa jeho názoru zmätočné a diskriminačné.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 30 a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, podľa čl. 14 a čl. 26 medzinárodného paktu, podľa čl. 12 paktu, ako aj bližšie neoznačených práv vyplývajúcich z deklarácie, z dohovoru MOP a antidiskriminačného zákona napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie (čo aj urobil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o odvolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 30 a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, podľa čl. 14 a čl. 26 medzinárodného paktu, podľa čl. 12 paktu, ako aj bližšie neoznačených práv vyplývajúcich z deklarácie, z dohovoru MOP a antidiskriminačného zákona napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Zo sťažnosti vyplýva nespokojnosť sťažovateľa s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý považuje za „*zmätočný a nereálny*“ a namieta „*nesprávnosť výpočtu dôchodku, keďže pri výpočte nebol zohľadnený právny inštitút – pravdepodobný zárobok*“.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo

kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

V napadnutom rozsudku najvyšší súd predovšetkým uviedol:

„Podľa § 82 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dôchodkové dávky vyplácané k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodkové dávky priznané od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Príslušný kalendárny rok je rok, v ktorom sa zvýšenie dôchodkových dávok vykonáva, ak tento zákon neustanovuje inak. Dôchodkové dávky sa zvyšujú od 1. januára príslušného kalendárneho roka o percento určené ako súčet jednej polovice percenta medziročného rastu spotrebiteľských cien a jednej polovice percenta medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistených podľa odseku 1. Percento zvýšenia dôchodkovej dávky sa ustanoví opatrením, ktorý vydá ministerstvo podľa údajov štatistického úradu a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Dôchodkové dávky, ktoré sú priznané od 1. januára do 31. decembra príslušného roka, sa zvyšujú odo dňa ich priznania (§ 82 ods. 2 cit. zákona).

Podľa § 82 ods. 3 cit. zákona na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky vyplývajúca ku dňu, od ktorého sa zvyšuje. Zo spisov vyplýva, že úlohou súdu v tomto konaní bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne o zvýšení starobného dôchodku navrhovateľovi podľa § 82 zákona o sociálnom poistení. Dostatočne bolo preukázané, že odporkyňa preskúmaným rozhodnutím zvýšila starobný

dôchodok navrhovateľa na základe Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 19. októbra 2010, vyhlásené pod číslom 404/2010 zberky zákonov, ktorým sa ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2011. Týmto opatrením sa dôchodkové dávky v roku 2011 zvyšujú o 1,8 %. Odporkyňa v súlade s vyššie uvedeným opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 82 zákona o sociálnom poistení zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok, preto jej rozhodnutie zodpovedá zákonu.

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom preskúmania bolo len rozhodnutie o zvýšení starobného dôchodku podľa § 82 zákona o sociálnom poistení, nemal súd právny podklad pre preskúmanie zákonnosti výpočtu výšky starobného dôchodku. Z uvedeného dôvodu odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že namietané skutočnosti o nezákonnosti výpočtu výšky starobného dôchodku v danom prípade nemajú vplyv na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne, a preto rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.“

Podstatou námietok sťažovateľa proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu (ako aj napadnutému rozsudku krajského súdu) je tvrdenie o nesprávnosti výpočtu starobného dôchodku a nezohľadnenie tzv. pravdepodobného zárobku do vymeriavacieho základu na určenie jeho výšky. Z napadnutých rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu ale vyplýva, že predmetom konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. 7 So 214/2011 nebolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne o určení výšky starobného dôchodku sťažovateľa, ale jej rozhodnutie o zvýšení jeho starobného dôchodku podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na túto skutočnosť je argumentácia sťažovateľa zameraná na nesprávnosť výšky starobného dôchodku z hľadiska predmetu konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. 7 So 214/2011, a teda aj vo vzťahu k jeho rozsudku z 13. decembra 2012 zjavne nedôvodná.

Vychádzajúc z citovanej časti napadnutého rozsudku, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil ako vecne správny napadnutý rozsudok krajského súdu. Ústavný súd sa stotožňuje

aj s právnym záverom najvyššieho súdu, v zmysle ktorého námietky sťažovateľa vyjadrené v jeho odvolaní (a opakované v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) neboli spôsobilé vzhľadom na predmet konania ovplyvniť zákonnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne o zvýšení jeho starobného dôchodku.

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti navyše považuje za potrebné poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Preto treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého rozhodnutia a postup orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (m. m. IV. ÚS 596/2012).

Za týchto okolností neexistuje medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom práv označených sťažovateľom taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie signalizovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2013